

Π Ε Λ Ο Π Ο Ν Ν Η Σ Ο Σ

Πραγματοποιηθείσαι ἐξερευνήσεις εἰς περιοχὴν
Λεωνιδίου Ἀρκαδίας

Γενικὴ Ὑπεύθυνος: Ἄννα Πετροχείλου

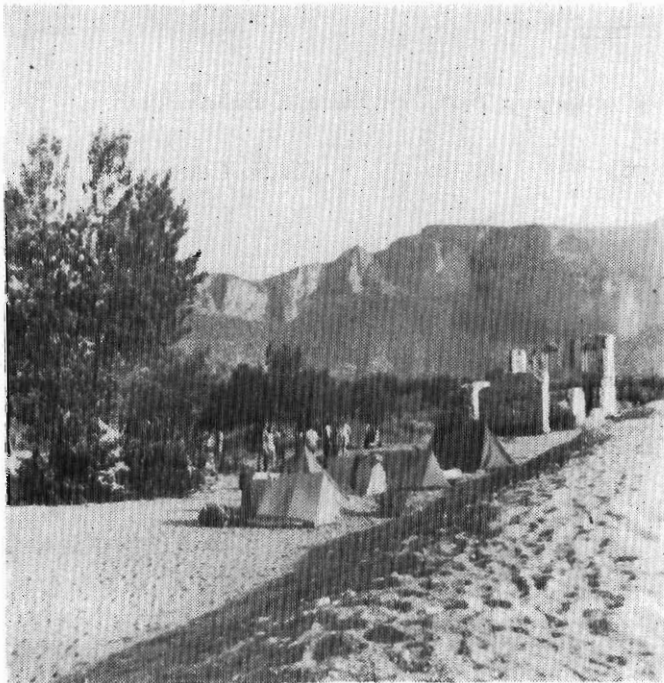
Ι. ΣΠΗΛΑΙΟΝ «ΦΟΥΡΝΑΤΑ» ἀριθ. 6397

ΘΕΣΙΣ

Βρίσκεται στὰ Ἀνατολικά τοῦ Λεωνιδίου στή πελοποννησιακὴ Πελλά, σὲ ἀπόσταση 4 χιλιοστίου ἀπὸ αὐτό, καὶ σὲ λίγα μέτρα ψηλότερα ἀπὸ τὴ δεξιὰ πλευρὰ τοῦ ἀμαξιτοῦ δρόμου Ἀθηνῶν — Λεωνιδίου, σὲ ὕψος 40 μ. περίπου πάνω ἀπὸ τὴ θάλασσαν. Ὑπάρχει στὸ Δῆμο Λεωνιδίου.

ΙΣΤΟΡΙΚΟ

Γιὰ τὴν ὑπαρξὴ τῶν Σπηλαίων τῆς περιοχῆς μᾶς ἐνημέρωσε ὁ προοδευτικὸς Δήμαρχος ἱατρός κ. Σ. Μερικιάκης.

Ἡ κατασκήνωση στὴν Πέλλα Λεωνιδίου

Φωτ. Ἄννας Πετροχείλου

Τὴν ἔξερρευνηση τοῦ Σπηλαίου «Φουρνάτα» πραγματοποίησαν: Ἰωάννης κ. Ἄννα Πετροχείλου. Συνεργάτες οἱ Γάλλοι: GERARD FERON, ANDRE REGLER, ALAIN MAUNY, FRANCOISE VERNICHION, MOÏSE CAIGNON, FRANCOIS FOURMANTIN, DANIEL CARELLA, MARIE-CLAUDE WIERON τῆς Σπηλαιολογικῆς ὁμάδος τοῦ Πανεπιστημίου TOURS, καὶ ὁ κ. Τ. Δολιανίτης, γραμματεὺς Δημοσφίας Λεωνιδίου πὸν μᾶς ὑπέδειξε τὸ σπήλαιον.

Σπήλαιον «Φουρνάτα». Γάλλοι τῆς ἐξερρευνητικῆς ὁμάδος.

Φωτ. Ἄννας Πετροχείλου

ΠΕΡΙΟΧΗ

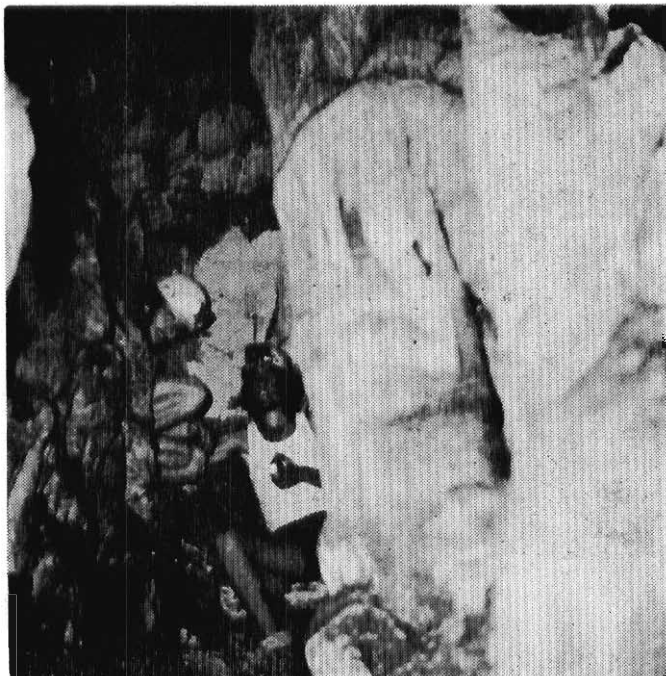
Ἡ περιοχή τοῦ σπηλαίου εἶναι βράχινη μὲ ἀρκετὰ ἀπότομη κλίση ἐδάφους καὶ ὄγρια δασική βλάστηση.

ΤΟ ΣΠΗΛΑΙΟ

Ἡ εἴσοδος τοῦ Σπηλαίου ἔχει διαστάσεις: πλάτος 2,8 μὲ ὕψος 5 μ., κλεισιμένη κατὰ τὸ μεγαλύτερον πλάτος τῆς μὲ ξύλινο τοῖχο, πὸν συμπληρώνεται μὲ ξύλινη πόρτα. Ἀκολουθεῖ ἐπίπεδος ἐλικοειδῆς διάδρομος μὲ διαστάσεις (μῆκος — πλάτος ὕψος) 22 X 1,5 — 3 X 5 — 10 μ. Ὁ σταλακτιτιζὸς στολισμὸς τοῦ ἔχει ἀναπτυχθεῖ περισσότερο στοὺς τοίχους, καὶ κατὰ τμήματα στὴν ὀροφή. Στὸ τέλος τοῦ δι-

δρόμου αρχίζει, σ' όλο του τό πλάτος, πλουσιώτατος στολισμός από όγκώδεις κολώνες, σταλαγιμίτες και σταλακτίτες, που έχουν αναπτυχθεί πάνω σε ύγκολίθους που κάποτε αποσπείσθηκαν από τήν όροφή.

Ή προσπέλαση προς τό υπόλοιπον τμήμα του σπηλαιου επιτυγχάνεται από μόν προς τά δεξιά, από πολύ στενό άνηφορικό και μέ πολύ χαμηλή όροφή όχετό, από δέ προς τά άριστερά, μέ αναρρίχηση πάνω στο διάκωσμο, μέχρι ύψος 3 μ. και κατάβαση κατά τόν ίδιο τρόπο — προς τά πίσω του — όπου διανοίγεται θάλαμος μέ

Σπήλαιο «Φουρνάτα» Λεωνιδίου. Μέλη της εξερευνητικής ομάδος, Γάλλοι, ανάμεσα σε μεγαλοπρεπείς κολώνες.

Φωτ. *Αννας Πετροχειλου

διαστάσεις: 4 X 2 X 6 μ. Προς τόν άριστερό τοίχο αυτού του θαλάμου έχουν αναπτυχθή κολώνες κατά σειράν. Ή τελευταία έχει διαστάσεις: 1,5 X 1,5 μ. Άνάμεσα στις κολώνες, προς τήν όροφή, υπάρχει στενό άνοιγμα, που συνδέει αυτό τό χώρο μέ τόν τελευταίο θάλαμο του σπηλαιου, που διανοίγεται κατά 3 μ. ψηλότερα από αυτόν.

Μεταξύ της μεγάλης κολώνας και του δεξιού τοίχου μένει ελεύθερος χώρος πλάτους ενός μ έτρου, σαν άνηφορικός διάδρομος.

Τό υπόλοιπο τμήμα του θαλάμου — πίσω από τή μεγάλη κολώνα — έχει

πλάτος 3,5 μ. με πολύ άνηφορικό δάπεδο προς τα άριστερά. Μεταξύ τής μεγάλης καλύνας και του άριστερού τοίχου του, δύο όγκόλιθοι που άποσιτάσθηκαν από τήν όροφή τόν χωρίζουν από τόν τελευταίο θάλαμο, που άναφέραμε, με διαστάσεις 4 X 4 X 15 μ. και επίπεδο δάπεδο.

Αυτός ό θάλαμος πρέπει να είναι νεώτερος, γιατί δέν έχει καθόλου σταλακτιτικό σκολισμό.

Στό τελευταίο θάλαμο του σπηλαίου «Φουρνάτα».

Φωτ. Άννας Πετροχείλου

ΔΙΑΣΤΑΣΕΙΣ

Τό σπήλαιο Φουρνάτα, εκτείνεται από Ν. προς Β. σέ κατ' ευθείαν γραμμή 30 μ. Τό μήκος τών διαδρομών του φθάνει τά 45 μ. Τό μεγαλύτερο ύψος του — από επίπεδο εισόδου — είναι 5 μ. Τό μεγαλύτερο ύψος όροφής είναι 15 μ. Η έκτασή του είναι 250 τετραγωνικά μέτρα.

ΜΕΤΕΩΡΟΛΟΓΙΑ

Η θερμοκρασία του σπηλαίου κατά τόν Ιούλιο του 1975 ήταν 16°C. Η υγρασία του 68%.

ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ

Άν και τό σπήλαιο έχει περιορισμένες διαστάσεις, είναι δυνατό να αξιοποιηθί τουριστικά, γιατί :

- 1) Έχει αξιόλογο και μεγαλοπρεπή στολισμό.
- 2) Είναι πολύ κοντά στην πόλη του Λεωνιδίου και τον άμαξιτό δρόμο του.
- 3) Προστίθεται ένα ακόμη σύνδρομο τουριστικό στοιχείο ανάμεσα σ' αυτά που διαθέτει όπως: Ἡ Μονή Ἀγ. Νικολάου Σίντσας. Τὸ Σπήλαιο «Δενύσου» κοντά σ' αὐτήν. Τὸ βάραθρο «τῶν Σμορπιῶν» κοντά στὸ Προφήτη Ἡλία μὲ κατακόρυφο βάθος 208 μ. Ἡ Μονὴ Ἑλώνας. Τὸ γραφικὸ ἐπιπέδον τῆς Πλάκα μὲ τὴ θαυμάσια ἀμμουδιά της κλπ.
- 4) Ἀξιοποιούμενα αὐξάνει αὐτόματα τὴ τουριστικὴ κίνηση τῆς περιοχῆς και τὸ βιοτικὸ ἐπίπεδο τῶν κατοίκων.

RECHERCHES SPÉLÉOLOGIQUES DANS LA RÉGION
DU VILLAGE LÉONIDION EN PELOPONNÈSE

R É S U M É

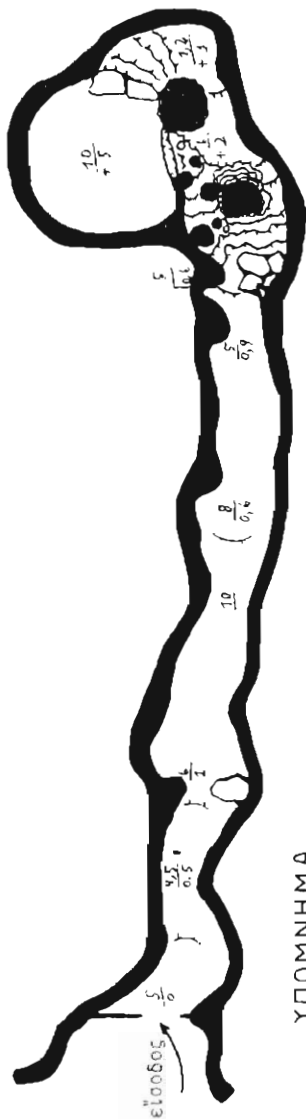
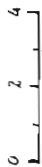
1. Grotte «Fournata», No. de matricule spé!. 6397

Par Anne Petrochilou

Elle est située en altitude de 40 mètres à «Pelia», 4 km à l'est de Léonidion. Ayant une longueur de 30 mètres et beaucoup de stalactites, elle fut explorée par Anne Petrochilou et par G. Feron, A. Regler, A. Mauny, F. Vernichon, M. Grignon, F. Fourmantin, D. Carella, M. C. Vieron, membres du club spéleo de l'université de Tours.

ΣΠΗΛΑΙΟΝ "ΦΟΥΡΝΑΤΑ" ΠΕΛΙΑΣ ΛΕΩΝΙΔΙΟΥ αρ. 6397
 ΜΕΤΡΗΣΕΙΣ - ΑΠΟΤΥΠΩΣΙΣ ΚΑΤΩΦΕΩΣ: ANNA ΠΕΤΡΟΧΕΙΛΙΟΥ

Handwritten signature

ΥΠΟΜΝΗΜΑ

- ΚΟΛΩΝΕΣ
- ΣΤΑΛΑΓΜΙΤΕΣ
- ▭ ΠΕΡΙΜΕΝΟΙ ΒΡΑΧΟΙ
- ⊖ ΚΛΙΣΕΙΣ ΕΒΑΦΟΥΣ
- ⊕ ΑΠΟΤΟΜΟΙ ΚΛΙΣΕΙΣ
- ⊖ ΨΗΛΟΡΟΦΗΣ
- ⊖ Χαμηλότερα από είσοδον
- +3 Ψηλότερα από είσοδον

2. ΣΠΗΛΙΑ «ΤΗΣ ΠΑΝΑΓΙΑΣ» ἄρ. 6398

ΘΕΣΙΣ

Βρίσκεται στα βόρεια τοῦ Λεωνιδίου στή Νότια καί πολύ ἀπόκρημη πλευρά τοῦ βουνοῦ Γαλιώρα, σέ ὕψος ἀπό τή θάλασσα 250 μ. περίπου. Ὑπάρχει στό Δῆμο Λεωνιδίου.

ΘΡΥΛΟΙ — ΙΣΤΟΡΙΚΟ

Ὁ θρύλος λέγει ὅτι σ' αὐτό τό Σπήλαιο ὑπῆρχε ἡ εἰκόνα τῆς Παναγίας, πού τήν εἶχαν κρύψει ἐκεῖ οἱ πιστοί, γιά νά τήν σώσουν ἀπό τοὺς ἐπιδρομείς.

Κατά τήν ἐξερεύνησή του, τόν Ἰούλιον τοῦ 1975, δέν βρέθηκε ἡ εἰκόνα, ὅμως διαπιστώθηκε ὅτι, τό Σπήλαιο χρησιμοποιήθηκε γιά ἀμυντικούς σκοπούς, γιατί τό σημεῖο πού διανοίγεται, ἐκτός πού εἶναι σχεδόν ἀπρόσιτο, τό πρὸς τὰ δεξιὰ τμήμα τῆς τεραστίας εἰσόδου του εἶναι ὀχυρωμένο μέ λιθόκτιστο τοῖχο καί περατηρητήριο.

Τὸ ἐξερευνητικὸ συνέργειν ἀπαιτοῦσαν: Ὑπεύθυνος κ. GERARD FERON, ὁ μόνος πού κατόρθωσε νά φθάσῃ ὡς αὐτὸ μέ δύσκολη ἀναρρίχηση. Οἱ κ.κ. ANDRE FEGLER καί ALAIN MAUNT ἀναρριχήθηκαν ὡς τὰ 15 μ. τοῦ βράχου (συνολικὸ ὕψος του 50 μ. κατακόρυφα) καί οἱ κ. καί δίδες: FRANGOISE VERMICHON, MON GAIGNON, FRANCOIS FOURMANTIN, DANIEL CARIELLA καί MARIE CLAUDE VIERON ἔφθασαν ὡς τὴ βίαση τοῦ βράχου.

ΠΕΡΙΟΧΗ

Ὀλόκληρη ἡ περιοχή τοῦ Σπηλαίου εἶναι βραχώδης καί πολύ ἀπόκρημη μέ ἄγρια διασεχὴ βλάστηση.

ΠΡΟΣΠΕΛΑΣΗ

Ἀπὸ τὸν ἀμαξιτὸ δρόμο Ἀθηνῶν—Λεωνιδίου, στή τοποθεσία Πελιά, (2 χιλ.) πρὶν ἀπὸ τὸ Λεωνίδιο) ἀρχίζει δύσβατο καί πολύ ἀνηφορικὸ μονοπάτι μέχρι τὴ βίαση ἐνὸς πολὺ ἀπόκρημου βράχινου ὄγκου, πού φθάνει ὡς τὴν εἴσοδα τοῦ σπηλαίου. Τὸ ὕψος τοῦ σχεδὸν κατακόρυφου αὐτοῦ βράχινου ὄγκου φθάνει τὰ 50 μ.

Ἡ προσπέλαση τοῦ βράχινου ὄγκου κατορθώνεται μόνο μέ πολὺ δύσκολη ἀναρρίχηση.

ΤΟ ΣΠΗΛΑΙΟ

Ἡ εἴσοδος τοῦ Σπηλαίου ἔχει πλάτος 20 μ. μέ ὕψος ὀροφῆς 10 μ. Τὸ μεγαλύτερο τμήμα τῆς εἰσόδου συνδέεται μέ τὸν ἀπόκρημο βράχينو ὄγκο. Τὸ ὑπόλοιπο πού εἶναι ἐκτεθειμένο δὲ ἐντελῶς κατακόρυφη βράχινη πλάκα, εἶναι ἀσφαλισμένο μέ στερεὸ λιθόκτιστο τοῖχο. Τὸ ὕψος τοῦ τοίχου μέχρι τὸ κέντρο του εἶναι 1,30 μ. τὸ ὑπόλοιπο εἶναι 2 μ. Στὸ κέντρο τοῦ ὑψηλοῦ τμήματος τοῦ τοίχου ὑπάρχει ἄνοιγμα

πού χρησιμοποιήθηκε, όπως δείχνει ή κατασκευή του, ως πολυμίστρα και παρατηρητήριο.

Τὸ Σπήλαιο ἀποτελεῖται ἀπὸ ἓνα καὶ μόνο θάλαμο μὲ διαστάσεις 20 X 5 X 10 μ. (πλάτος — μῆκος, ὕψος). Τὸ δάπεδο τοῦ θαλάμου — πρὸς τὸ ἐσωτερικὸ του — εἶναι ἀνηφορικὸ. Οἱ τοῖχοι καὶ ἡ ὀροφή του δὲν ἔχουν σταλακτιτικὸ διάκοσμο.

ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ

Ἡ «Σπηλιὰ τῆς Παναγιᾶς» παρ' ὅλο πὸν στερεῖται διαστάσεων καὶ βρίσκεται σὲ ἀπόκρημνη περιοχή, εἶναι δυνατὸ νὰ ἀξιοποιηθῆ τουριστικῶς, γιατί συνδέεται μὲ τὴ σύγχρονη ἱστορία — θρησκευτικὴ καὶ πατριωτικὴ.

Γιὰ τὴν ἀξιοποίησή της προτείνουμε τὰ ἀκόλουθα ἔργα:

1. Νὰ διανοιχθῆ ἀνετώτερος ὄρομιςκος, μέχρι τὸ καταλληλότερο σημεῖο τοῦ βράχου ὄγκου ὅσο τὸ δυνατόν ψηλότερα.
2. Νὰ διανοιχθοῦν πάνω στὸ βράχινο ὄγκο λαξευτὰ σκαλίγια, καὶ
3. Νὰ μεταρραπῆ ἡ «Σπηλιὰ» σὲ ἑξωκκλήσι τῆς «Σπηλιανῆς Παναγιᾶς» καὶ νὰ ἐφορτᾶσθι τὴ μνήμη της. Παράλληλα — τὴν ἴδια μέρα — νὰ ἐξάραται ἡ πατριωτικὴ δραστηριότητα τῶν προγόνων μας, καί, νὰ γίνεται ἐπιμνημόσυνη δέηση γι' αὐτοὺς τοὺς ἀφανεῖς ἥρωες γιατί, παρὰ τὴν ἐπικίνδυνη τοποθεσία πού βρίσκεται τὸ σπήλαιο, εἶχαν κατορθώσει, μὲ κίνδυνο τῆς ζωῆς τους, νὰ μεταφέρουν ὕλικά — πέτρες, χῶμα καὶ νερὸ — καὶ νὰ κτίσουν τοῖχο μὲ πολυμίστρα καὶ παρατηρητήριο καὶ νὰ τὸ μετατρέψουν σὲ ὄχυρὸ πολυμίστρα τὸν ἐχθρό.

Κατὰ τὴ γνώμη μας ἡ ἀξιοποίηση τοῦ σπηλαίου θὰ προσφέρει πολλὰ στὸ τουριστικὸ τομεᾶ τοῦ Λεωνιδίου.

2. Grotte de « Notre Dame », No de matr. spé. 6398

Elle est située au nord de Léonidion en altitude de 250 mètres, dans des rochers très abrupts du mont Galiora. Sur toute la partie droite de la grande entrée il y a un mur en pierres, haut de 1,30 à 2 metres et muni d'un poste d'observation et d'une meurtrière, utilisé pour la défense. Le groupe qui a exploré la grotte «fournata» a aussi tenté cette exploration, mais seul Gerard Feron parvint à arriver à la grotte.

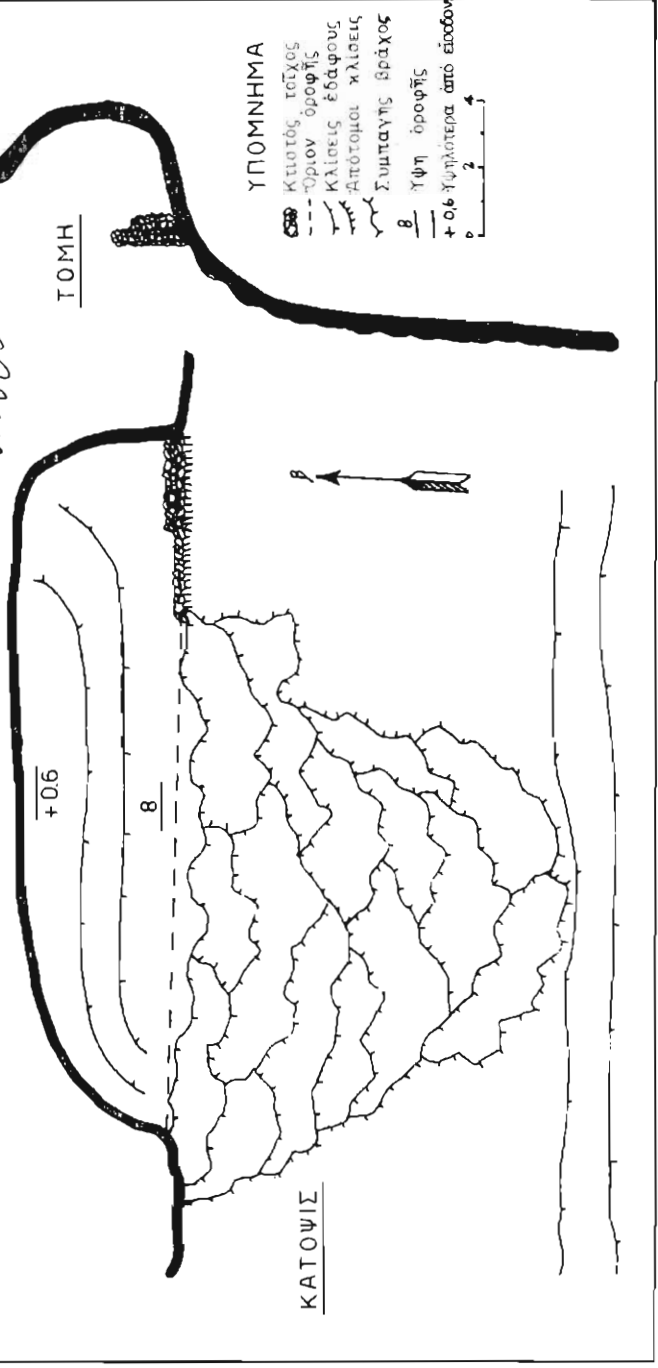

ΣΠΗΛΙΑ "ΤΗΣ ΠΑΝΑΓΙΑΣ" ΓΑΛΙΩΡΑΣ ΛΕΣΝΙΔΙΟΥ ἄρ. 6398

ΜΕΤΡΗΣΕΙΣ GERARD FERON

ΑΠΟΤΥΠΩΣΙΣ ΚΑΤΩΦΕΩΣ ANNA ΠΕΤΡΟΧΕΙΛΟΥ

ΑΠΟΤΥΠΩΣΙΣ ΤΟΜΗΣ GERARD FERON

3. «ΣΠΗΛΙΑ ΓΑΛΙΩΡΑΣ» άρ. 6399

ΘΕΣΙΣ

Βρίσκεται στο Βουνό Γαλιώρα, σε απόσταση 500 μ.π. προς τα Δυτικά της «Σπηλιάς της Παναγιάς» και στο ίδιο υψόμετρο (250 μ. περίπου). Υπάγεται στο Λίμνο Λεωνιδίου.

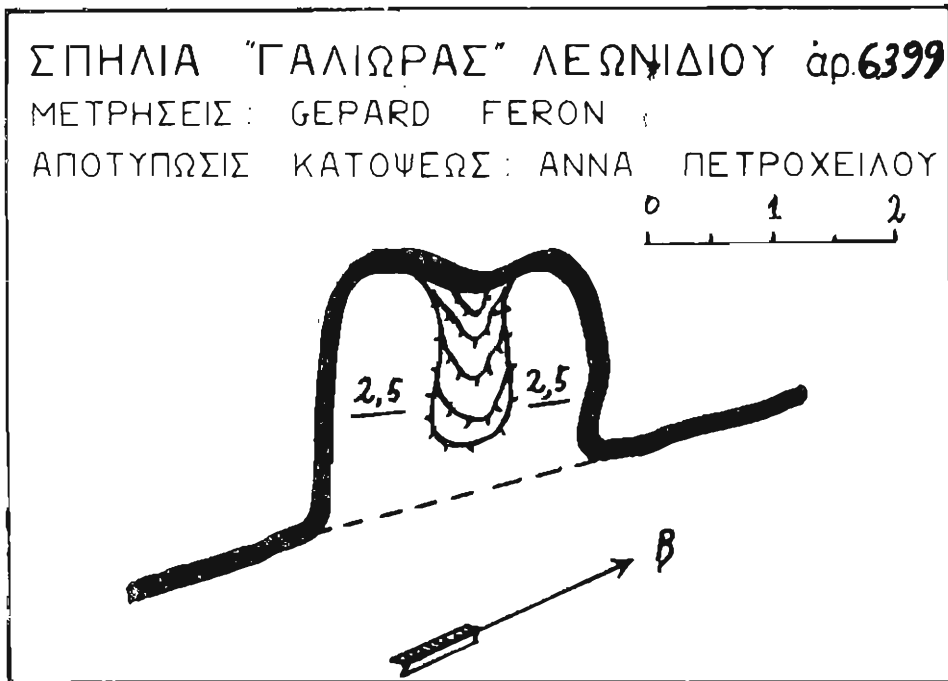
ΘΙΤΑΟΙ ΙΣΤΟΡΙΚΟ

Ο θρύλος θέλει πάντα κάθε κοίλωμα, που διανοίγεται σε απόρρητη περιοχή να είναι φητεσιμμένο. Το ίδιο συνέβη και με τη «Σπηλιά Γαλιώρας», που τη θεωρούσαν ... «ατελείωτη»...

Για τη συγκεκριμένη της καταβλήθησαν μεγάλες προσπάθειες από την ίδια ομάδα που αποπειράθηκε να εξερευνησει τη «Σπηλιά της Παναγιάς» για να διαπιστώσει ότι πρόκειται για διπλο κοίλωμα με διαστάσεις 2 X 2 X 2,5 (υψος - πλάτος - ύψος) με ενδιαίτησο θάλασσο χώρομα.

3. Grotte «Galiora», No 6399

Elle est si uée a 500 mètres à l'ouest de la «Notre Dame» sur la même pente du mont Galiora. Il s'agit d'une petite grotte jumelle explorée par le groupe qui explora les grottes précédentes.

4. ΒΑΡΑΘΡΟ «ΤΡΥΠΑ ΣΤΡΑΒΟΓΙΑΝΝΗ» άρ. 6400

ΘΕΣΙΣ

Βρίσκεται στην Ανατολική πλαγιά του Βουνού Μάκρος Πλάκας, σε ύψος πάνω από τη θάλασσα 200 μ. περίπου και περί τα 60 μ. π. κάτω από τη κορυφή "Αγ. Αθανάσιος, όπου και έξωκλήσι. Υπάγεται στη Κοινότητα Πλάκας Λεωνιδίου.

ΙΣΤΟΡΙΚΟ

Το βάραθρο που το θεωρούσαν «άπατο» εξερευνήθηκε τον Ιούλιο του 1975. Το εξερευνητικό συνεργείο αποτελούσαν: Υπεύθυνος κ. Άννα Πετροχείλου. Από Έλληνικῆς πλευρᾶς τὰ μέλη τῆς ΕΣΕ κ.κ. Ι. Μικρός, Ε. Παυλίδης, Γ. Δηλαρᾶς, Ε. Κωνσταντακάτος καὶ οἱ δίδες: Β. Βασιλαπούλου, Σ. Καραπαναγωγίδου, Βαροβέρη, καὶ ὁ κ. Γούναρης ταμειακῶς υπάλληλος στὸ Λεωνίδιον, ὁ ὁποῖος μᾶς ὀδήγησε στὸ πηγάιο, ὡπως ἐπίσης καὶ οἱ Γάλλοι συνεργάτες μας. Στὸ βάραθρο κατέβηκαν με σχοινόςκαλα ὁ Γάλλος P. DABULAS καὶ οἱ Ἕλληνες Ι. Μικρός καὶ Ε. Παυλίδης.

ΠΕΡΙΟΧΗ

Ἡ περιοχὴ τοῦ Σπηλαίου εἶναι πολὺ ἀνηφορικὴ, θράχινη καὶ με δασικὴ ἄγρια βλάστηση.

ΠΡΟΣΠΕΛΑΣΗ

Ἀπὸ τὸ τέλος τοῦ χωριοῦ Πλάκα, ἀρχίζει ἐλικοειδὲς ἀνηφορικὸ μονοπάτι, πλὴν τελειώνει στὸ ποιμνιοστάσιο τοῦ Λάτση, τὸ ὁποῖο βρίσκεται ἀρκετὰ χαμηλότερα καὶ πρὸς τὰ ἀριστερὰ ἀπὸ τὴν εἴσοδο τοῦ βάραθρου. Ἀπὸ τὸ ποιμνιοστάσιο ἢ ἀνάβασι συνεχίζεται σὲ ἀπότομη θράχινη πλαγιὰ μέχρι τὴν εἴσοδό του.

ΤΟ ΒΑΡΑΘΡΟ

Τὸ στόμιο τοῦ βάραθρου ἐκτείνεται πολὺ ἀνηφορικὰ ἀπὸ τὰ Ἀνατολικά πρὸς τὰ Δυτικά, με διαστάσεις: 3,5 X 2 μ. Πρὸς τὴ Νότια πλευρὰ τοῦ στομίου καὶ σὲ βάθος 1,5 μ.π. σχηματίζεται πατάρι, πλὴν βοήθησε στὴν ἀνειώτερη κατάβαση σ' αὐτό.

Σ' αὐτὸ τὸ σημεῖο τὸ πλάτος τοῦ βάραθρου περιορίζεται στὸ 1,3 μ.π. καί, ἀμέσως ἀρχίζει νὰ πλαταινεῖ ἀπὸ τὶς τρεῖς πλευρὲς του (Βορεινὴ — Νοτιὰ — Ἀνατολική) γιὰ νὰ φθάσῃ στὸ βαθύτερο σημεῖο του σὲ διαστάσεις 6 X 6 μ.

Τὸ κατακόρυφο βάθος του, πρὸς τὰ Δυτικά, φθάνει τὰ 24 μ. ἐνῶ πρὸς τὰ Ἀνατολικά τὰ 20 μ.

Τὸ δάπεδό του καλύπτεται ἀπὸ πέτρες με ἄγνωστο πάχος. Οἱ τοῖχοι του εἶναι καλυμμένοι με σταλακτιτικὸ ὕλικό.

ΜΕΤΕΩΡΟΛΟΓΙΑ

Ἡ θερμοκρασία τοῦ βαράθρου κατὰ τὸν Ἰούλιο τοῦ 1975 ἦταν 16°C. Ἡ ὑγρασία τὸν 70%.

*Ἡ ἑλληνογαλλικὴ ἀποστολὴ κοντὰ στὸ στόμιό τοῦ βαράθρου
«Στραβόγιαννη» Πλάκας Λεωνιδίου.*

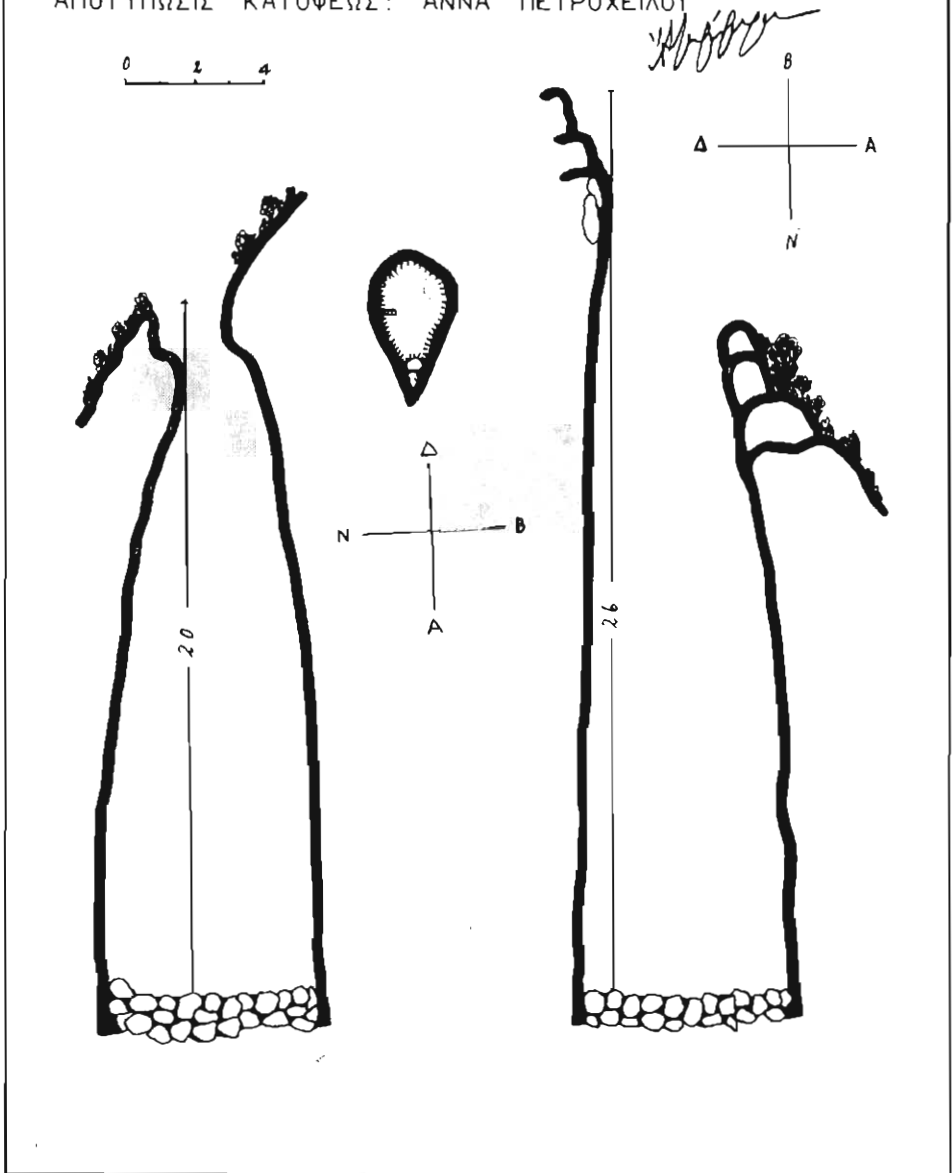
ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ

Οὔτε ἡ μορφολογία του, οὔτε τὸ μέγεθός του παρουσιάζουν τουριστικὸ ἐνδιαφέρον.

4. Gouffre «Tripa stravoillani», No 6400

Il est situé en altitude de 200 mètres sur la pente est du mont Macros Placas et a une profondeur verticale de 24 mètres. Son exploration fut faite du côté grec par Mme A. Petrochilou en chef, J. Micros, E. Pavlidis, G. Dilaras, E. Constantacatos V. Vassilopoulou, S. Carapanailotidou et Mlle Varveri et du côté français par un groupe mixte des deux expéditions. Sont descendus dans le gouffre : P. Dabulas (du groupe de Tours), J. Micros, E. Pavlides.

ΒΑΡΑΘΡΟΝ "ΤΡΥΠΑ ΣΤΡΑΒΟΓΙΑΝΝΗ" ΛΕΩΝΙΔΙΟΥ αρ.6400
ΜΕΤΡΗΣΕΙΣ: ΑΝΝΑ ΠΕΤΡΟΧΕΙΛΟΥ - Ι. ΜΙΚΡΟΣ - Ε. ΠΑΥΛΙΔΗΣ
ΑΠΟΤΥΠΩΣΙΣ ΚΑΤΟΨΕΩΣ: ΑΝΝΑ ΠΕΤΡΟΧΕΙΛΟΥ

5. ΥΠΟΓΕΙΟΣ ΠΟΤΑΜΟΣ «ΒΡΥΣΗ ΤΟΥ ΝΕΡΟΜΥΛΟΥ»

ΠΟΥΛΙΘΡΩΝ άρ. 6401

ΘΕΣΙΣ

Βρίσκεται στα Νότια του Χωριού Πούλιθρα, σε απόσταση από το τέλος του 100 μ. περίπου. Ανοδιάκνιτο μονοπάτι οδηγεί στην είσοδό του, που βρίσκεται στη δεξιά πλευρά της κοίτης του ρεύματος, που διασχίζει το χωριό από το Νότιο προς Βορρά, σε ύψος 50 μ. περίπου, πάνω από την επιφάνεια της θαλάσσης.

Το χωριό Πούλιθρα υπάγεται στο Δήμο Λεωνιδίου και συνδέεται μ' αυτό με άμαξιτο δρόμο μήκους 8 χιλ. περίπου, περνώντας από το χωριό Πλάγια.

ΙΣΤΟΡΙΚΟ

Το όνομα του σπηλαίου προέρχεται από το νερόμυλο, που βρίσκονταν χαμηλότερα από τη «Βρύση» (πηγή) και λειτουργούσε από τα νερά της. Την είσοδό του

*“Έλληνες και Άλλοι στην είσοδο του Σπηλαίου
«Βρύση του Νερόμυλου» Πούλιθρων Λεωνιδίου*

Φωτ. Άννας Πετροχείλου

μάς υπέδειξαν και μάς συνόδευσαν ως αυτήν ο πρόεδρος και κάτοικοι της Κοινότητας Πούλιθραν.

Ἐξερευνήθηκε τὸν Ἰούλιο τοῦ 1975 ἀπὸ τὰ μέλη τῆς ΕΣΣΕ: Σ. Καλοπούρη καὶ Σ. Τζαμτζή καὶ ἀπὸ τὰ μέλη τῆς Γαλλικῆς ἀποστολῆς τοῦ Σπηλαιολογικοῦ τμήματος τοῦ Πανεπιστημίου τῆς Τούρ, ἐκ περιτροπῆς.

ΠΕΡΙΟΧΗ

Ἡ περιοχή τοῦ σπηλαίου εἶναι ἀνώμαλη, ἐξ αἰτίας τῆς κοίτης τοῦ ρεϊμάτος, μὲ πλούσια βλάστηση ἀπὸ καρποφόρα καὶ ἄγρια δένδρα, θάμνους καὶ ἀναρριχώμενα πού δυσκολεύουν τὴ πρόσβαση σὲ ὀριζήματα σημεία.

ΤΟ ΣΠΗΛΑΙΟ

Ἡ εἴσοδος τοῦ σπηλαίου εἶναι διανοιγμένη 3 μ. περίπου ψηλότερα ἀπὸ τὴν κοίτη τοῦ ρεϊμάτος, πρὸς τὰ ἀριστερὰ βράχινου ὄγκου, μὲ διαστάσεις: πλάτους 1,5 X 1 μ.π. Ὀγκοίθιοι πού ἀποσπάσθηκαν ἀπὸ τὴν ὄροφὴ δυσκολεύουν τὴ διείσδυση σ' αὐτό, ἢ ὅποια ἐπιτυγχάνεται ἀνάμεσα ἀπὸ τὰ κενὰ τῶν ὀγκοίθιων, κατηφορικῶς. Τὰ νερά τῆς «Βρύσης» ἐκβάλλουν στὴ βάση τοῦ βράχινου ὄγκου — πρὸς τὰ δεξιὰ τῆς εἰσόδου — χαμηλότερα κατὰ 3 μέτρα.

Ἡ παροχὴ τῆς «Βρύσης» κατὰ τὸν χειμῶνα εἶναι πολὺ ἀποδοτικὴ, ἀντίθετα τὸ καλοκαίρι εἶναι ἐλάχιστη, γι' αὐτὸ οἱ κάτοικοι τῶν Πούλιθραν ὑδρεύονται πολὺ στερημένα αὐτὴ τὴν ἐποχὴ.

Τόσο ἡ εἴσοδος, ὅσο καὶ ἡ «Βρύση» (πηγὴ), δὲ πρόδιδαν ἔκταση τοῦ σπηλαίου, οἱ ἔρευνες ὁμῶς υπέδειξαν τὸ ἀντίθετο.

Πρόκειται γιὰ ἐκτεταμένη κοίτη ὑπογείου ποταμοῦ, μὲ χαμηλὲς ὄροφες καὶ στενὰ περάσματα, πού δυσκόλευσαν, τραφερὰ τοὺς ἔξερευνητὲς στὴ προσπάθειά τους, γιατί ἦταν ὑποχρεωμένοι, πότε νὰ κολιμποῦν στὰ παγωμένα νερά του, πότε νὰ ἔρπουν πάνω σ' αὐτά, ἢ νὰ σκαρφαλώνουν καὶ νὰ περνοῦν ἀνάμεσα σὲ βράχια, πού συναντοῦσαν στὸ διάβα τους καί, πού σὲ πολλὰ σημεία αὐτά, ἔφθαναν τὴ χαμηλὴ ὄροφὴ του.

Ἀκόμη δυσκολότερη ἦταν ἡ χαρτογράφησή του, ἢ ὅποια ἔπρεπε νὰ γίνῃ μὲ τίς παραπάνω δύσκολες συνθήκες. Παρ' ὅλ' αὐτὰ κατορθώθηκε νὰ ἐξερευνηθῇ ἡ κοίτη του μέχρι μῆκους 600 μ. περίπου, χωρὶς νὰ εἶναι δυνατὸ νὰ ὑπολογισθῇ τὸ συνολικὸ μῆκος τῆς. Ἡ ἔλλειψη διαθέσιμου χρόνου ἀνέγκασε τοὺς ἔξερευνητὲς νὰ διακόψουν τὴ συνέχισή.

Μιά νέα καλὰ ὁργανωμένη ἐξερευνητικὴ ἀποστολή, θὰ πρέπει νὰ γίνῃ γιὰ νὰ ολοκληρωθῇ ἡ ἐξερεύνηση τοῦ ὑπογείου ποταμοῦ «Βρύση τοῦ Νερόμυλου». Ἡ ὁλοκλήρωση αὐτῆς τῆς ἐξερεύνησης θὰ ἔχῃ ἀντιπολογιστικῆς ἀξίας ἀποτελέσματα, γιατί θὰ βοηθήσῃ στὴ μελέτῃ τῆς ἀξιοποίησής τῶν μεγάλων ποσοτήτων λιμναζόντων νε-

ρών που βρίσκονται κατά μήκος τῆς κώτης του, τοὺς καλοκαιρικοὺς μῆνες. Αὐτὰ εἶναι δυνατόν νὰ διοχετευθοῦν μὲ ὑδρομάστευση ἀπὸ ὑψηλότερα ἐπίπεδα σὲ κατάλληλη δεξαμενὴ. Ἔτσι θὰ ἐξασφαλίσουν ἀνεπιθὺ ὑδρευση καὶ ἄρδευση κατὰ τοὺς θερινοὺς μῆνες στοὺς κατοίκους τοῦ χωριοῦ Πούλιθρα.

Ὁ δραστήριος Δήμαρχος Λεωνιδίου ἰατρὸς κ. Μερικιάκης, σὲ συνεργασία μὲ τὸν Βουλευτὴ τῆς περιοχῆς κ. Παπαηλιοῦ, ὁ ὁποῖος ἔδειξε ἀμέριστο ἐνδιαφέρον γι' αὐτό, ἄς φροντίσουν νὰ ἐξευρεθοῦν οἱ δαπάνες γι' αὐτὸ τὸ σκοπὸ, εἴτε ἀπὸ κρατικὴ ἐπιχορήγηση, εἴτε ἀπὸ ἰδιωτικὴ πρωτοβουλία.

ΜΕΤΕΩΡΟΛΟΓΙΑ

Ἡ θερμοκρασία τοῦ ὑπογείου ποταμοῦ «Βρύση τοῦ Νερόμιλου» κατὰ τὸν Ἰούλιο τοῦ 1975 ἦταν 9°C. Τῶν νερῶν του 7 βαθμῶν Κελσίου.

5. Riviè e souterraine «Vrissi neromilou», No 6401

Elle est située a 100 mètres au sud village Poulithra, sur le côté droit du varin traversant le village. Il s'agit d'une rivière souterraine en action, avec beaucoup d'eau pendant l'hiver, qui se réluit à une fontaine d'où le village-s'approvisionne d'eau dans l'été. Son lit est très étendu, les plafonds sont bas et il y a des lacs parsemés. L'exploration fut poussée jusqu'à 600 mètres de longueur, la longueur totale étant impossible à fixer. Du côté grec prirent part S. Calovouris et S. Tzamzis et du côté français les membres du groupe de Tours à tour de rôle.

6. ΒΑΡΑΘΡΟ «ΒΛΑΧΟΥ» άρ. 6402

ΘΕΣΙΣ

Βρίσκεται στη τοποθεσία «Ντούσζια» κάτω Πανραφός, πάνω στο όρος Ηάωνων, σε ύψόμετρο 250 μ. περίπου, προς τα Ανατολικά της Μονής Έλωνας και σε απόσταση απ' αυτήν 1 ώρα περίπου πεζή, με πολύ ανάμιαλα και δύσβατα περάσματα. Υπάγεται στο Δήμο Λεωνιδίου.

ΙΣΤΟΡΙΚΟ

Το βάραθρο «Βλάχου» θεωρείται «Στοιχειωμένο», γιατί κατά τον τελευταίο πόλεμο πετούσαν σ' αυτό τους έκτελεσθέντας καταδίκους της περιοχής. Έξερευνήθηκε τον Ιούλιο το 1975. Το έξερευνητικό συνεργείο αποτελούσαν: Τπεύθυνος κ. Α. Πετροχειλου. Από Ελληνικής πλευράς τα μέλη της ΕΣΕ κ.κ. Σ. Καλοθύρης και Σ. Τζαμτζής. Από Γαλλικής πλευράς: οι κύριοι και δεσποινίδες: J. F. MIGNOT, P. DAVTLAS, M. ROUCHEUX, C. BOVOU, A. MAINTY, D. ARMEM, C. MIGNOT, G. MOREAU, G. MENET. Μας τὸ υπέδειξε και μᾶς συνόδευσε ὡς τὴν εἴσοδό του ὁ ποιμένας Ν. Λάτσης ἢ Λέκκας.

ΠΕΡΙΟΧΗ

Ἡ περιοχή τοῦ βαρᾶθρου εἶναι ἀπότομη και βράχινη πλαγιά με ἄγρια δασική βλάστηση.

ΠΡΟΣΠΕΛΑΣΗ

Ἡ εὐκολότερη προσπέλαση πρὸς τὸ βάραθρο εἶναι ἡ διὰ τοῦ ἀμαξιτοῦ δρόμου Λεωνιδίου — Ἄγ. Κοσμᾶ μέχρι τὴ τοποθεσία «Κόκκινο στάνι» καὶ βρῖσκεται μετὰ τὴ Μονὴ Έλωνας.

Ἀπὸ τὸ σημεῖο αὐτὸ ἀρχίζει — πρὸς τὰ ἀριστερὰ τοῦ ἀμαξιτοῦ δρόμου — δασικός χωματόδρομος — μόνο γιὰ πεζοὺς — μέχρι τὴ στάνη τοῦ Ν. Λάτση, και συνεχίζει μονοπάτι πολὺ δύσβατο μέχρι τὴν εἴσοδο τοῦ βαρᾶθρου.

Συνολικὴ πορεία 1 ὥρα περίπου.

ΤΟ ΒΑΡΑΘΡΟ

Τὸ στόμιο τοῦ βαρᾶθρου ἐκτείνεται ἀπὸ τὰ Ἀνατολικά πρὸς τὰ Ἀντιὰ με διαστάσεις: 5 X 2,5 μ. Στὴ Ἀντικὴ, Βόρεια και Νότια πλευρὰ του ἔχουν ἀναπτυχθεῖ θάμνοι και κρημακλαδὴ φυτὰ, καὶ τὸ καλύτερον, κατὰ τὸ μεγαλύτερο τμήμα του, κατὰ τρόπο πὸν νὰ δυσκολεύεται ἡ κατάβαση σ' αὐτό.

Ἡ μόνη ἐλεύθερη πλευρὰ του, ἡ Ἀνατολική, βοήθησε στὴν κατάβαση με σχοινύσκαλα.

Τὸ κατακόρυφο βάθος του φθάνει τὰ 23 μ. Τὸ πλάτος του πρὸς τὸ βάθος περιορίζεται σιὰ 2,5 μέτρα, γιὰ νὰ διωπλατυνθῆ στὸ κατώτατο σημεῖο του πρὸς τὰ Ἀνατολικά κατὰ 2 μ. Πρὸς τὰ Δυτικά διανοίγεται ἀνηφορικός διάδρομος, μὲ διαστάσεις 8 X 0,8 X 2 μ. (μῆκος — πλάτος — ὕψος). Οἱ τοῖχοι τοῦ Βαράθρου εἶναι καλυμμένοι μὲ σταλακτιτικὸ ὕλικό. Τὸ δάπεδό του εἶναι καλυμμένον μὲ πέτρες. Ἀνάμεσα σ' αὐτὲς ὑπάρχουν πολλὰ κρυσθία καὶ ὀστὰ ἀνθρώπων, ποὺ ὅπως ἀναφέραμε στὸ ἱστορικὸ τοῦ παρθαίου, ἀνήκουν στούς ἐπιτελεσθέντας κατὰ τὸν τελευταῖο πόλεμο κατοίκους τῆς περιοχῆς.

Προετοιμασία γιὰ κατάβαση στὸ Βαράθρο τοῦ «Βλάχου»

Φωτ. Ἄννος Πετροχείλου

ΜΕΤΕΩΡΟΛΟΓΙΑ

Ἡ θερμοκρασία τοῦ βαράθρου -- στὸ δάπεδό του -- κατὰ τὸν Ἰούλιο τοῦ 1975 ἦταν 15°C. Ἡ ὕγρασία του 60%.

ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ

Τὸ βάραθρο «Βλάχου» δὲν παρουσιάζει τουριστικὸ ἐνδιαφέρον, παρὰ μόνον σύγχρονο ἱστορικόν.

Ξεκίνημα για κατάβαση στο Βάραθρο τοῦ «Βλάχου».

Φωτ. Ἄννας Πετροχείλου

6 Gouffre «Vlachou», No 6402

Il est situé en altitude de 250 mètres à «Douskia» région Kato Pour-nari sur la montagne Parnon, à une heure en marchant à l'est du monastère Elonas. La profondeur du gouffre est de 23 mètres. Le fond est couvert de pierres et il y a beaucoup de crânes et ossements, humains restes des exécutions de la dernière guerre. B l'expédition prirent part du côté grec A. Petrochilou en chef et S. Calovouris, S. Tzamtzis et du côté français J. F. Mignot, P. Dabulas, M. Roucheux. C. Bonou, A Mauny, D. Aemen, C. Mignot, G. Moreau, G Menet.

ΒΑΡΑΘΡΟΝ "ΒΛΑΧΟΥ" ΛΕΩΝΙΔΙΟΥ αρ. 6402
ΜΕΤΡΗΣΕΙΣ : Α. ΠΕΤΡΟΧΕΙΛΟΥ - Σ. ΚΑΛΟΒΟΥΡΗΣ
ΑΠΟΤΥΠΩΣΙΣ ΚΑΤΟΨΕΩΣ : Α. ΠΕΤΡΟΧΕΙΛΟΥ

